

ייצור עציצים נושאי פירות

דוח לשנת 2006

זיוה גלעד, אבי סטרומזה, מאיר אחיעם – מו"פ בקעת הירדן
אליעזר שפיגל - משרד החקלאות, שה"מ.

תקציר

במסגרת תכנית המחקר נבדקת אפשרות ליצור מוצרים חדשים בתשתיות קיימות. אחד הכיוונים הנבדקים הוא פיתוח טכניקה אופטימלית לייצור צמחי עציץ נושאי פרי. לאחר ניסוח פרוטוקול ייצור עציצי תאנה ניתקלנו במספר בעיות כמו פריצת עיניים לפני התחלת השתרשות, פריצת עין (ענף אחד בלבד לייחור), והבעיה החמורה ביותר – עציצים שלא מוציאים פירות. מטרת מחקר הנוכחי מציאת פתרונות לבעיות שהוזכרו.

פרוט הניסויים בתקופת המחקר

עציצי תאנה

שיטות וחומרים

ייחורים מהזן בידאן ננעצו במצע קוקוס בעציצים מסוג קונטיינר 11. ההשרשה התבצעה בעציצים המיועדים לשיווק ומושקים בטפטפות עציץ 1.5 ל'. העציצים הוצבו בבית צמיחה מכוסה פוליאאתילן.

1. השפעת טיפול מקדים לייחור - הכמנה.

הכמנה - טבילת ייחורים בהורמון השרשה, בהמשך, שמירת ייחורים במצע לח בטמפרטורת מצע מבוקרת - 22 מ"צ. נעיצת הייחור בעציץ התבצעה לאחר שנראה קלוס+ התחלה מינימלית של שורש ע"ג הייחור.

טיפולים : 1. נעיצה מיידית של ייחורים בעציץ – 15/12.
 2. הכמנת ייחורים מ- 15/12 במשך 18 יום עד 3/1, ונעיצת ייחורים מוכנים
 לשתילה בעציץ.

לכל טיפול 20 עציצים.

2. השפעת קיטום הענף על יצירת פירות.

במטרה לעודד יצירת פירות נעשה ניסיון לבצע קיטום של הענפים נושאי הפרי.

טיפולים : 1. קיטום 10 ימים לפני הגמעה במננס.

2. קיטום במקביל לנינוס.

3. קיטום 15 יום לאחר הנינוס.

לכל טיפול 16 עציצים

תוצאות

עציצי תאנה

1. השפעת טיפול מקדים לייחור - הכמנה.

בשתלנות בענף הפירות מוכרת טכניקה הנקראת הכמנת ייחורים. ב- 15/12, במקביל
 לנעיצת ייחורים בעציץ, הועברו כ-60 ייחורים להכמנה, לאחר 18 יום הוצאו מההכמנה
 וננעצו בעציצים. פריצת שורשים ועיניים בייחורים שעברו הכמנה הייתה 100%. לאחר
 הנעיצה בעציצים קצב ההתפתחות של ייחורים אלה היה מהיר יותר, אחוז הישרדות
 גבוה, יותר ענפים לצמח וגם אחוז גבוה יותר של עציצים עם פירות.

טבלה 1: השפעת הכמנת ייחורים על ייצור עציצי תאנה

מספר ענפים לעציץ	% עציצים עם פרי	% תמותה	טיפול
ב 2.4	65.0	0	נעיצה מיידית
א 3.6	87.1	0	הכמנת ייחור

- אותיות שונות באותה עמודה מתארות הבדלים מובהקים בין הטיפולים ברמה של $p < 0.05$ בניתוח שונות עפ"י student

2. השפעת קיטום הענף על יצירת פירות.

בהמשך לתופעה של חוסר הופעת פירות בעציצי התאנה נבדקה השפעת ביצוע קיטום
 ענפים על יצירת הפרי. טיפולי קיטום בוצעו בשלושה מועדים. לפני טיפול במגייק,
 במקביל לטיפול במגייק ו-15 יום לאחר הטיפול במגייק. נראה כי קיטום לפני ביצוע
 טיפול הנינוס גרם לזירוז יצירת הפירות ואחוז גבוה יותר של עציצים נשאו פרי, וכן נספרו
 יותר פירות לעציץ, בטיפולים האחרים לא רואים השפעת קיטום לעומת ביקורת.

טבלה 2 : השפעת קיטום ענפים על יצירת פירות בעצי תאנה

לאחר טיפול נינוס		בזמן טיפול נינוס		לפני טיפול נינוס		
ביקורת	קיטום	ביקורת	קיטום	ביקורת	קיטום	
93.7	87.5	87.5	100	46.6	87.5	% עציצים נושאי פרי
א 3.5	א 3.6	א 3.4	אב 2.75	ב 1.0	א 2.9	מס' פירות ממוצע לעציץ

• אותיות שונות באותה שורה מתארות הבדלים מובהקים בין הטיפולים ברמה של

p<0.05 בניתוח שונות עפ"י Tukey -Kramer

דיון

עציץ תאנה נושא פירות הינו מוצר ידוע ונדרש בשוק העציצים העולמי. בשוק העציצים מחיר המוצר ננקב בדרי"כ לפי גודל העציץ ולא משנה מה שתול בו. במקרה של עציץ תאנה באופן שיטתי מתקבל לעציץ גודל 12 מחיר הנע בין 3.1-3.5 אירו לעציץ לעומת מוצרים אחרים באותו גודל עציץ שנמכרים במחיר של 1.9-2.5 אירו. לאור כל זה יש חשיבות להמשך המאמץ המחקרי במטרה לענות על השאלות הנשאלות לגבי תהליך הייצור של עציץ אופטימלי.

הקדמת קבלת מוצר מתאים לשיווק עדין נדרשת עקב רצון לפרוס את השיווק, כמו כן, בתנאי בקעת הירדן החל מסוף מאי הטמפרטורה עולה וקיימת אפשרות לפגיעה באיכות המוצר – צריבות והצהבות עלווה. לאור תוצאות הניסויים שבוצעו במהלך המחקר יש אפשרות כי תהליך הכמנת הייחורים כפי שהוצא עשוי לאפשר הקדמת הכנת העציצים. מלבד תהליך ההכמנה לא נמצא כל יתרון לאלו מהשיטות שנבדקו: ייחור ממקור אחר, ייחור מעוצה לעומת חצי מעוצה, וכן הצמאת מטע האם.

הגישה של הכמנת הייחורים נבדקה רק בעונה האחרונה של המחקר בניסוי ראשוני כפי שתואר בדוח, המשך פיתוח הטכניקה הועבר למגדלים המסחריים לשם פיתוח פרוטוקול מדויק.